

Sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Aluehallitus 09.05.2023

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vanda och Kervo välfärdsområde

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1. Sosiaalisen luotonuksen tarkoitus	3
1.1 Sosiaalisen luotonuksen kohderyhmä.....	4
1.2 Sosiaalisen luotonuksen käyttökohteet	4
2. Luotonsaannin edellytykset.....	5
3. Toimeentulotuen ja sosiaalisen luotonuksen ero	7
4. Hakemuksen hylkäämisen perusteet.....	8
5. Takaisinmaksuehdot	9
6. Luoton irtisanominen.....	10
7. Luotonusprosessi.....	11
7.1 Hakumenettely	11
7.2 Hakemuksen vastaanottaminen ja luoton valmistelu	12
7.3 Luottopäätöksen antaminen	12
7.4 Luottosopimuksen (velkakirjan) allekirjoittaminen ja asiakkaan ohjeistus.....	12
7.5 Luoton maksaminen, luoton seuranta ja perintä.....	13
8. Taloudellinen neuvonta ja ohjaus	13
Liite 1.	14

Johdanto

Sosiaalisesta luototuksesta annettu laki (1133/2002) tuli voimaan 1.1.2003. Sosiaalihuoltolakiin (710/1982) ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettuun lakiin (812/2000) on tehty muutokset lisäämällä niihin sosiaalista luototusta koskevat maininnat.

Laki sosiaalisesta luototuksesta annetun lain muuttamisesta (956/2022) astuu voimaan 1.8.2023. Lakimuutoksen keskeisenä sisältönä on hyvinvointialueiden velvoittaminen sosiaalisen luototuksen järjestämiseen ja toimeenpanoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi keväällä 2023 soveltamisoppaan (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisusarja 2023:14) jossa hyvinvointialueita tarkemmin ohjeistetaan lain soveltamiseen.

Lain perusteella hyvinvointialueen tulee järjestää sosiaalista luototusta osana sosiaalihuoltoa siinä laajuudessa, mitä paikalliset tarpeet edellyttävät. Sosiaalinen luototus tarjoaa sosiaalihuollolle työmenetelmän tukea pienituloisten ja vähävaraisten henkilöiden ja perheiden toimintakykyä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Sosiaalisella luototuksella voidaan ehkäistä ja korjata taloudellisia ongelmia mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Luototuksen avulla voidaan tukea pienituloisten ja vähävaraisten kotitalouksien taloudellista päätöksentekoa ja edistää heidän taloudellista aktiivisuuttaan sekä lisätä yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

Sosiaalinen luotto ei kuitenkaan ole hyvinvointialueen asukkaan subjektiivinen oikeus (HE 136/2022 vp, s. 18) vaan sen myöntäminen on sidottu tässä määriteltyihin kriteereihin ja tarkoitukseen varattuihin määrärahoihin. Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella tarkoitukseen on varattu vuoden 2023 talousarviossa 50 000 euron määräraha. Sosiaali- ja terveysministeriö on avannut keväällä 2023 valtionavustushaun sosiaalisen luototuksen järjestämiseen tarvittavaa luottopääomaa varten, jossa Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on hakenut 650 000 euron valtionavustusta. Lopullinen käytössä oleva luottopääoma selviää vasta valtionavustushaun jälkeen.

1. Sosiaalisen luototuksen tarkoitus

1 § Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää erilaisiin tarkoituksiin, jotka ehkäisevät taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistävät henkilön ja perheen itsenäistä

suoriutumista. Perusteltuja syitä luoton myöntämiseen voivat olla esimerkiksi talouden hallintaan saattaminen, velkakierteen katkaiseminen, kodin hankinnat, kuntoutumisen tai työllistymisen edistäminen, asumisen turvaaminen, sosiaalisen kriisin ylittäminen tai muu hakijan itsenäiseen selviytymiseen vaikuttava asia kuten vakuuksien puuttuminen tai maksuhäiriömerkintä.

1.1 Sosiaalisen luoton kohderyhmä

Sosiaalinen luotto on tarkoitettu pienituloisille ja vähävaraisille hyvinvointialueen asukkaille, joilla ei ole esimerkiksi:

- puuttuvien vakuuksien tai luottohäiriömerkinnän vuoksi mahdollisuutta saada muuta kohtuuhintaista luottoa itsenäiseen selviytymiseen tarvittaviin hankintoihin tai maksuihin
- riittävästi tuloja ja varallisuutta kodin hankintojen ja muiden itsenäisen selviytymisen kannalta välttämättömien menojen kattamiseen käteisellä
- perusteita saada avustusta tai muuta rahoitusta
- mahdollisuutta selviytyä nykyisten lainojen hoitomenoista ilman syvempää velkaantumista

Hyvinvointialueen asukkaaksi lasketaan vakituisesti Vantaan tai Keravan kaupungissa oleskeleva henkilö, jolla on myös jommassakummassa kaupungissa vakituinen osoite.

Sosiaalista luottoa ei pääsääntöisesti voida myöntää päätoimiselle yrittäjälle, ellei päätoimisen yrittäjän tulotilanne ole niin vakiintunut, että voitaisiin arvioida luoton takaisinmaksumahdollisuuksia luotettavasti tulevaisuuden osalta. Sosiaalista luottoa ei myönnetä yritystoimintaan eikä sen kuluihin. Mikäli sosiaalista luottoa myönnetään esimerkiksi sivutoimiselle yrittäjälle, ei luotolla koskaan kateta tappiollista yritystoimintaa, vaan tulojen tulee olla vakiintuneet.

Sosiaalista luottoa ei myöskään myönnetä yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä oleville, sillä velkajärjestelyn piirissä oleva ei voi velkaantua lisää. Sosiaalista luottoa ei myönnetä toisen kunnan/hyvinvointialueen sosiaalisen luoton, velkajärjestelysaatavan tai Takuusäätiön järjestelylainan maksuun.

1.2 Sosiaalisen luoton käyttökohteet

Sosiaalisen luoton tarkoituksena on lisätä hyvinvointialueen asukkaiden taloushallintaa ja ehkäistä ylivelkaantumista. Sosiaalista luottoa myönnetään tilanteissa, joissa luoton hakija voisi joutua turvautumaan korkeakorkoisiin kulutusluottoihin tai hän muuten tarvitsee taloudellista tukea ongelmien syvenemisen estämiseen. Sosiaalisia luottoja myönnetään myös järjestelylainana, kun luoton hakijan kaikki velat voidaan yhdistää yhdeksi edulliseksi luotoksi, joka tasapainottaa luoton

hakijan talouden ja maksuohjelma muodostuu näin hakijan todellisen maksukyvyn mukaiseksi.

Luottoa voidaan myöntää:

- muiden lainojen takaisin maksuun
- kotiin liittyviin hankintoihin
- pieniin asunnon muutostöihin
- takuuvuokriin, muuttokustannuksiin ja vuokratien hoitamiseen
- työllistymiseen liittyvänä työvälineisiin
- muihin hakijan itsenäisen selviytymisen kannalta perusteltuihin menoihin, esimerkiksi terveydenhuoltomenoihin
- sakkoihin ja rikosperusteisiin korvauksiin, jos luotto ehkäisee luotonsaajan taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää itsenäistä suoriutumista

Sosiaalinen luotto on aina käytettävä hakijan kanssa sovittuihin ja luottosopimukseen kirjattuihin menoihin. Sosiaalisen luoton saajan tulee säilyttää tositteet luotolla tekemistään hankinnoista ja esittää tositteet sovitulla aikataululla sosiaaliseen luototukseen.

Sosiaalinen luotto on kokonaisratkaisu asiakkaan taloudellisen tilanteen tasapainottamiseksi. Luoton tarpeeseen lasketaan mukaan hankintojen lisäksi kaikki asiakkaan nimissä olevat velat. Luoton tarpeen ulkopuolelle voidaan jättää harkinnalla opintolaina, asuntolaina tai autolaina, mikäli asiakkaan tulot riittävät myös näiden lyhennysten maksuun sosiaalisen luoton maksun rinnalla.

2. Luotonsaannin edellytykset

4 § Sosiaalinen luotto voidaan myöntää perustellusta syystä henkilölle, jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuehtoista luottoa, ja jolla on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.

5 § Sosiaalisen luoton hakijan takaisinmaksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon:

- hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hänen ikänsä, hänen elatuksensa varassa olevat perheenjäsenensä, työkykynsä ja muut olosuhteet
- hakijan tosiasialliset menot

- hakijan velat
- muut hakijan taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät.

Luoton myöntäminen edellyttää aina asiakkaan kanssa yhdessä tehtävää suunnittelua, jolloin selvitetään:

- hakijan taloudellinen tilanne
- hakijan mahdollisuus saada luottoa muista rahalaitoksista
- hakijan mahdollisuus realisoida perusturvaan kuulumatonta omaisuuttaan
- luoton käyttötarkoitus
- hakijan perustelut luoton vaikutuksista itsenäiseen selviytymiseen ja elämän laadun kohentumiseen

Mikäli hakijalla ei ole kokemusta haetun suuruisen lainan hoitamisesta tai hakijan talous täytyy sopeuttaa lainan hoitamiseen, hakijalta voidaan edellyttää 2–6 kuukauden seurantajakso talouden hoidosta ennen luottopäätöksen tekemistä. Luoton määrästä päätettäessä tulee huomioida, että asiakkaan laskennallinen maksuvara mahdollistaa myönnettävän suuruisen luoton takaisinmaksun.

Maksuvaralla tarkoitetaan laskennallista rahamäärää, jonka luoton hakija kykenee kuukaudessa maksamaan luottoa lyhennyksenä ja korkona. Maksuvara lasketaan todellisten menojen ja nettotulojen erotuksena kuukaudessa.

Välttämättöminä elinkustannuksina käytetään pääsääntöisesti Oikeusministeriön asetuksen velallisen maksukyvyyn arvioinnin perusteista yksityishenkilön velkajärjestelyssä mukaisia elinkustannuksia. Tapauskohtaisesti voidaan elinkustannuksiin soveltaa toimeentulotuen perusosaa, mikäli maksukykyä ei muuten synny. Lisäksi otetaan huomioon hakijan erityisistä tarpeista ja toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkitut menot.

Luoton hakijan tulee toimittaa selvitys kaikista veloistaan ja varoistaan. Velkoja koskevasta selvityksestä tulee käydä ilmi kunkin velan velkoja, velan peruste sekä velkamäärä.

Velkoja ovat mm:

- pankkien velkakirjalainat, luotolliset tilit ja opintolainat
- kuntien asunto- ja peruskorjauslainat
- rahoitus- ja luottokorttiyhtiöiden tililuotot ja lainat
- postimyyntiyriyten ja muiden liikkeiden tililuotot ja osamaksusopimukset
- panttikonttorilainat

- sakot ja tuomioistuimen määräämät korvaukset
- verovelat
- maksamattomat, erääntyneet laskut ja vuokrat
- takaus- ja panttaussitoumukset
- velat yksityishenkilöille

Niissä tilanteissa, joissa luoton hakijalle ei synny laskennallista maksuvaraa eikä sosiaalista luottoa voida myöntää, ohjataan hänet talous- ja velkaneuvontaan hakemaan muuta ratkaisua tilanteeseensa.

Kun maksuvaraa arvioidaan, tulee ottaa huomioon hakijan koko elämäntilanne ja siinä odotettavissa olevat muutokset, esimerkiksi lapsilisien päättyminen. Maksuvaran tulee olla riittävä koko lainan takaisinmaksun ajan.

Lisävelkaantumisen estämiseksi voidaan hakea asiakkaan suostumuksella vapaaehtoiset maksuhäiriömerkinnät luotonmaksun ajaksi Suomen Asiakastieto Oy:n ja Bisnode Finland Oy:n luottorekistereihin. Merkinnästä käy ilmi luoton saajan talouden tasapainottaminen vapaaehtoisella velkajärjestelyllä ja se estää uusien luottojen myöntämisen. Maksuhäiriömerkinnän hakeminen ei kuitenkaan ole luoton saamisen ehto.

3. Toimeentulotuen ja sosiaalisen luoton tuksen ero

10 § Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä tulee selvittää hakijan oikeus saada toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Henkilön oikeutta saada toimeentulotukea ei voi rajata tai tuen määrää alentaa sen vuoksi, että hänellä olisi mahdollisuus saada sosiaalinen luotto.

Toimeentulotuki on henkilön tai perheen viimesijainen, vähintään välttämätöntä toimeentuloa turvaava etuus. Toimeentulotukijärjestelmän lähtökohtana on, että yksilöllä on vastuu omasta elatuksestaan ja lailla säädetyssä laajuudessa puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta. Toimeentulotuki pyrkii parantamaan edellytyksiä tämän vastuun toteuttamiselle. Toimeentulotuki on subjektiivinen oikeus ja aina ennen sosiaalisen luoton myöntämistä selvitetään henkilön tai perheen oikeus saada toimeentulotukea. Sosiaalinen luotto ei siis ole vaihtoehto toimeentulotuelle.

Sosiaalinen luotto voi olla yksi mahdollisuus helpottaa pienituloisten ja vähävaraisten henkilöiden ja perheiden tilannetta silloin, kun heille jää laskennallisesti maksuvaraa suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Harkinnanvarainen toimeentulotuki on käyttökelpoinen akuuteissa kriiseissä, kun taas sosiaalisella luototuksella voidaan puuttua pitkäaikaisiin ja vaikeutuviin taloudellisiin ongelmiin. Toimeentulotuella ei yleensä makseta sakkoja tai ulosotto- ja muita velkoja, mutta luototuksen avulla näitä voidaan hoitaa.

Toimeentulotukea ei voida periä takaisin asiakkaalle myönnetystä sosiaalisesta luotosta, sillä sosiaalinen luotto ei ole tulevaan etuuteen verrattava suoritus kuten esimerkiksi asumistuki tai työttömyyskorvaus.

4. Hakemuksen hylkäämisen perusteet

Sosiaalisen luototuksen hakemus voidaan hylätä, mikäli:

- käytettävissä olevat tulot eivät mahdollista haetun suuruisen luoton hoitoa eli laskennallinen maksuvara ei riitä
- ei ole näyttöä hakijan mahdollisuudesta tai kyvystä hoitaa haetun suuruinen luotto
- kokonaisvelkamäärä ylittää sosiaalisen luoton enimmäislainamäärän
- luottoa ei myönnetä opiskelijoille opintolainan vaihtoehtona
- voidaan myöntää vain yksi sosiaalinen luotto kerrallaan
- ei myönnetä hyvinvointialueelta pois muuttaville asukkaille (esimerkiksi takuuvuokraan)
- laskennallinen maksuvara mahdollistaa kohtuuehtoisen luoton saamisen normaaleilta luottomarkkinoilta
- laskennallinen maksuvara mahdollistaa kohtuullisessa ajassa tarvittavan suuruisen summan säästämisen
- luoton myöntämisestä huolimatta hakijalle jäisi järjestelemättömiä velkoja
- hakijalla on realisoitavaa perusturvaan kuulumatonta omaisuutta
- hakijan taloudellinen tilanne on vakiintumaton

5. Takaisinmaksuehdot

6 § Sosiaalisesta luotosta on tehtävä kirjallinen sopimus, josta luotonsaajalle on annettava kappale.

Sosiaalista luottoa koskevassa sopimuksessa on määriteltävä:

- 1) luoton käyttötarkoitus
- 2) luoton määrä
- 3) luoton korko
- 4) luoton takaisinmaksuerien suuruus ja eräpäivät sekä muut takaisinmaksuehdot.

Sosiaalisesta luotosta voidaan velalliselta periä kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Sopimuksen ehdoissa voidaan määrätä, että luotosta maksettava korko muuttuu korkolain 12§:ssä tarkoitettun viitekoron muutoksia vastaavasti.

Jos sosiaaliseen luottoon liittyvää luottosopimuksessa sovittua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään korkolain 4 §:n mukaan (30.11.2022/956).

Sosiaalisesta luotosta ei voida periä muita luottokustannuksia.

Luotosta laaditaan aina kirjallinen luottosopimus (velkakirja), jossa sovitaan luoton takaisinmaksuehdot. Takaisinmaksuehdot sovitaan luoton saajan kanssa hänen todellisen maksukykyensä mukaisesti.

Sosiaalisesta luotosta peritään asiakkaalta korkolain 633/1982 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Sopimusaikana luotosta perittävää korkoa ei pääsääntöisesti muuteta, vaan maksuvaikeuksien kohdatessa sovelletaan jäljempänä kohdassa 6 mainittuja järjestelyjä. Korko peritään kuukausierän yhteydessä laskettuna eräpäivänä jäljellä olevan lainapäätöksen mukaan. Sosiaalisesta luotosta ei peritä toimitusmaksua, järjestelypalkkiota eikä muita luottokustannuksia.

Luoton määrä on vähintään 200 euroa ja enintään 10 000 euroa. Luoton määrästä päätettäessä arvioidaan aina hakijan kyky maksaa luotto takaisin.

Takaisinmaksuaika on enimmillään 5 vuotta. Kuukausittainen lyhennyserä on vähintään 20 euroa.

7 § Velallisen oikeus ennenaikaiseen suoritukseen:

Velallisella on oikeus maksaa luotto takaisin ennen sen erääntymistä ilman lisäkustannuksia. Halutessaan luoton saaja voi maksaa luottonsa pois ennen sen erääntymistä ilman lisäkustannuksia.

6. Luoton irtisanominen

8 § Sosiaalisen luoton eräännyttäminen

Jos hyvinvointialueella on sopimuksen mukaan oikeus luotonsaajan maksuviivästyksen tai muun sopimusrikkomuksen takia vaatia maksuerää, joka muuten ei ole eräänntynyt, saa hyvinvointialue vedota sanottuun oikeuteen, jos:

- 1) maksu on viivästynyt vähintään kuukauden ja on edelleen suorittamatta ja viivästynyt määrä on vähintään kymmenen prosenttia luotosta tai, jos siihen sisältyy useampi kuin yksi maksuerä, vähintään viisi prosenttia luoton alkuperäisestä määrästä taikka käsittää luotonantajan koko jäännössaattavan
- 2) luotonsaajan muu sopimusrikkomus on olennainen

Hyvinvointialueella ei ole kuitenkaan oikeutta saattaa voimaan 1 momentissa tarkoitettua seuraamusta, jos kysymys on maksun viivästymisestä ja viivästyminen johtuu luotonsaajan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta hänestä riippumattomasta seikasta, paitsi milloin tämä viivästyksen kesto ja muut olosuhteet huomioon ottaen olisi hyvinvointialueelle luotonantajana ilmeisen kohtuutonta.

Eräännyttäminen saa tulla voimaan aikaisintaan neljän viikon tai, jos luotonsaajalle on aiemmin huomautettu viivästyksestä tai muusta sopimusrikkomuksesta, aikaisintaan kahden viikon kuluttua siitä, kun eräännyttämistä koskeva ilmoitus on jätetty tai lähetetty luotonsaajalle. Jos luotonsaaja tämän ajan kuluessa maksaa viivästyneen määrän tai oikeasee muun sopimusrikkomuksen, eräännyttäminen raukeaa.

Jos luotonsaajan taloudellisessa tilanteessa tapahtuu muutoksia, hän voi hakea muutosta takaisinmaksuehtoihin. Tarvittaessa voidaan myöntää lyhennysvapaita kuukausia, jolloin luoton saaja maksaa vain korot. Maksuohjelmaan voidaan myös tehdä luotonsaajan olosuhteiden muuttuessa pitkäaikaisesti muutoksia, joilla pidennetään takaisinmaksuaikaa tai pienennetään kuukausierää. Maksuvaikeuksien kohdatessa luotonsaaja ottaa yhteyttä sosiaalisen luotonantajan työntekijöihin, ja yhdessä neuvotellen tilanteeseen pyritään löytämään ratkaisu. Ratkaisuna voi olla lyhennysvapaan kuukauden/maksuvapautuksen myöntäminen, josta luotonsaajalle on annettava hakemuksesta muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös.

Kuluttaja-asiamiehen hyvästä perintätavasta antaman ohjeen mukaan luoton saajalle on lähetettävä vähintään kaksi maksumuistutusta eräänntyneiden maksujen takia ja kehoitettava tätä maksamaan saatava määräajassa. Yleensä vasta sen jälkeen, kun velalliselle on lähetetty kaksi muistutusta, ja tällä on ollut riittävä aika velan maksamiseen, luoton saajaan voidaan kohdistaa ankarampia seuraamuksia, kuten esimerkiksi eräännyttää luotto kokonaisuudessaan.

Vielä eräänntymättömien maksuerien eräännyttäminen saa tulla voimaan aikaisintaan neljän viikon tai, jos kuluttajalle on aiemmin huomautettu viivästyksestä, aikaisintaan

kahden viikon kuluttua siitä, kun eräännyttämistä koskeva ilmoitus on jätetty tai lähetetty kuluttajalle. Riitatapauksessa velkojan on näytettävä ilmoituksen lähettäminen toteen. Jos luoton saaja tämän ajan kuluessa maksaa viivästyneen määrän, eräännyttäminen raukeaa.

Ellei luoton saaja maksuvaatimuksista huolimatta maksa erääntyneitä erä viimeiseen mahdolliseen maksupäivään mennessä tai sovi esimerkiksi uuden maksusuunnitelman tekemisestä, sosiaalinen luotto voidaan asiakaskohtaista harkintaa käyttäen eräännyttää, mikäli maksu on viivästynyt vähintään kuukauden ja on edelleen suorittamatta ja viivästynyt määrä on vähintään 10 prosenttia tai, jos siihen sisältyy useampi kuin yksi maksuerä, vähintään viisi prosenttia luoton alkuperäisestä määrästä.

Mikäli maksua ei suoriteta sovittuun päivämäärään mennessä, luotto eräännytetään ja tuomioistuimesta haetaan päätös luoton ulosottoperintää varten. Luotto pidetään ulosottoperinnässä, kunnes se on maksettu kokonaan loppuun tai velka on vanhentunut.

7. Luototusprosessi

- 1) Asiakas hakee luottoa, jättää hakemuksen
- 2) Luoton valmistelu, tarvittavat tapaamiset
- 3) Myönteisen/kielteisen päätöksen antaminen
- 4) Luottosopimuksen (velkakirjan allekirjoittaminen, asiakkaan ohjeistus)
- 5) Luoton maksaminen, luoton seuranta ja perintä,

7.1 Hakumenettely

Luototusprosessi käynnistyy, kun hakija varaa puhelinajalla tai Maisa-portaalin kautta ajan sosiaaliseen luototukseen. Puhelimessa tai sähköisesti tehdään alustava kokonaiskartoitus; selvitetään hakijan kokonaistilannetta ja mahdollisuutta sosiaaliseen luottoon. Tarvittaessa hakija ohjataan toimeentulotukeen, talous- ja velkaneuvontaan tai muihin palveluihin.

Hakemuksia on saatavilla sosiaalisesta luototuksesta. Hakemus ohjeineen lähetetään hakijalle ajanvarauksen jälkeen.

Hakija saapuu täyttämänsä hakemuksen ja liitteiden kanssa vastaanotolle. Hakemuksen voi täyttää myös sähköisenä.

Hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Poikkeuksena otetaan jonosta mahdollisuuksien mukaan heti käsiteltäväksi häätötapaukset tai muut vastaavat kiireelliset hakemukset, jos hakijalla on laskennallista maksuvaraa ja luotto saattaisi olla mahdollinen.

Hakemusta täydennetään yhdessä hakijan kanssa ja arvioidaan lainan tarve. Luoton saanti edellyttää suunnittelua yhdessä hakijan kanssa, jolloin selvitetään taloudellinen tilanne, hakijan mahdollisuus saada luottoa muista rahalaitoksista, määritellään luoton käyttötarkoitus ja luoton vaikutukset hakijan talouden hallintaan ja itsenäiseen selviytymiseen. Asiakkaat käyvät vastaanotolla keskimäärin 2–3 kertaa ennen luoton myöntämistä. Hakijalla on velvollisuus toimittaa tarvittavat liitteet itse.

Mikäli hyvinvointialueen sosiaaliseen luototukseen osoittama määräraha on tilapäisesti loppunut, hakijan kanssa laaditaan yhdessä vaihtoehtoinen suunnitelma talouden järjestämiseksi ja pyritään ennakoimaan, milloin sosiaalisen luoton saaminen voisi olla mahdollista.

7.2 Hakemuksen vastaanottaminen ja luoton valmistelu

Sosiaalisen luototuksen työntekijät perehtyvät hakemukseen, tarkistavat liitteet, laskevat maksuvaran, tarkistavat mahdolliset velat, laskevat laina-ajan ja kuukausimaksuerän ja suhteuttavat ne maksuvaraansa sekä asiakkaan omaan esitykseen luoton kuukausierästä.

Asiakas saattaa myös kokonaiskartoituksen jälkeen päättää, ettei jätä kirjallista hakemusta, jos luoton myöntämiselle on selvä este. Jos asiakas haluaa kielteisen päätöksen kirjallisena, hänen tulee jättää hakemus liitteineen.

7.3 Luottopäätöksen antaminen

Yksikön työntekijät valmistelevat luottopäätöksen ja sosiaalihuollon ammattihenkilö allekirjoittaa sen. Päätöksen yhteydessä toimitetaan hakijalle kirjallisena myös oikaisuvaatimusohje. Sosiaalista luottoa koskevaan viranhaltijan päätökseen voi hakija vaatia oikaisua sosiaalihuoltolain mukaan. Oikaisuvaatimus menee hyvinvointialueen yksilöasioiden jaoston käsiteltäväksi. Jaoston päätöksestä voi valittaa edelleen hallinto-oikeuteen.

7.4 Luottosopimuksen (velkakirjan) allekirjoittaminen ja asiakkaan ohjeistus

Allekirjoitustilaisuudessa annetaan hakijalle oma kappale luottosopimuksesta, luoton ehdoista, luoton maksusuunnitelma, ohjeet lyhennysvapaiden kuukausien hakemisesta sekä ohjeet yhteyden ottamisesta sosiaalisen luototuksen yksikköön, jos maksuvaikeuksia ilmaantuu.

Mikäli luotonsaajalle ilmenee tarve lyhennysvapaalle kuukaudelle, maksuohjelman muutokselle tai maksuvapautukselle, hän tekee siitä suullisen tai kirjallisen hakemuksen sosiaalisen luototuksen yksikköön. Asiakkaan on pyydettyäessä toimitettava

asianmukaiset liitteet hakemukseensa. Hakemuksesta tehdään muutoksenhakukelpoinen päätös asiakastietojärjestelmään.

Sosiaalihuollon ammattihenkilö tekee päätökset maksuohjelman muutoksista sekä tarvittaessa päätöksen lainan perimättä jättämisestä.

7.5 Luoton maksaminen, luoton seuranta ja perintä

Täydentävän toimeentulotuen yksikön toimistosihteeri hoitaa luottojen maksamisen. Talouspalvelukeskus hoitaa luoton laskutuksen ja kirjanpidon. Kirjallisen luottosopimuksen (velkakirjan) mukaisesti luotto maksetaan joko asiakkaan tilille tai velkojille tai osittain asiakkaan tilille ja velkojille.

Luottojen seuranta hoidetaan sosiaalisessa luototuksessa. Maksuvaikeuksien ilmaantuessa asiakkaalle lähetetään kaksi maksumuistutusta ja kaksi perintäkirjettä ja asiakasta tavoitellaan myös puhelimitse. Rästieristä pyritään aina tekemään maksusuunnitelma. Mikäli luoton maksamiseen ei löydetä muuta ratkaisua, luotto eräännytetään ja siirretään oikeudelliseen perintään.

8. Taloudellinen neuvonta ja ohjaus

Taloudellinen neuvonta ja ohjaus on osa jokapäiväistä sosiaalisen luototuksen yksikön työtä. Taloudellista ohjausta ja neuvontaa tarjotaan kaikille luototuksen asiakkaille hakuprosessin aikana, ja luotonsaaja voi milloin tahansa pyytää ohjausta ja neuvontaa luoton takaisinmaksun aikana. Puhelinpäivystyksessä neuvotaan myös niitä henkilöitä, joiden yhteydenotto ei välttämättä johda asiakkuuteen.

Liite 1. Laki sosiaalisesta luototuksesta 20.12.2002/1133

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sosiaalisen luototuksen tarkoitus

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

2 § (30.11.2022/956)

Sosiaalisen luototuksen järjestäminen ja toimeenpano

Hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määrittellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

L:lla [956/2022](#) muutettu 2 § tulee voimaan 1.8.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

2 § ([8.7.2022/590](#))

Sosiaalisen luototuksen järjestäminen ja toimeenpano

Hyvinvointialue voi järjestää sosiaalista luototusta päättämässään laajuudessa. Jos hyvinvointialue päättää järjestää sosiaalista luototusta, hyvinvointialueen tulee määrittellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

SosiaalihuoltoL [710/1982 6 §](#) on kumottu L:lla sosiaalihuoltolain muuttamisesta [588/2022](#) 1.1.2023 alkaen.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön ([29.12.2009/1729](#))

Hyvinvointialueen tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia ([612/2021](#)) sekä hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia ([617/2021](#)), jollei lailla toisin säädetä. ([8.7.2022/590](#))

Toimintamenoina ei pidetä sosiaalisen luototuksen luottopääomasta tai luottotappioista aiheutuvia menoja.

L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta [733/1992](#) (voimassa 31.12.2022 saakka) on kumottu L:lla sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta [616/2021](#), joka on voimassa 1.1.2023 alkaen. L kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta [1704/2009](#) (voimassa 31.12.2022 saakka) on kumottu L:lla kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta [618/2021](#), joka on voimassa 1.1.2023 alkaen.

4 §

Sosiaalisen luoton myöntäminen

Sosiaalinen luotto voidaan myöntää perustellusta syystä henkilölle, jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa ja jolla on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Sosiaalisen luoton myöntämisestä päättää hakemuksesta se hyvinvointialue, jonka alueella henkilöllä on kotikuntalaisia ([201/1994](#)) tarkoitettu kotikunta. ([8.7.2022/590](#))

Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä on luotonsaajalle annettava tiedot hyvinvointialueen määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kirjallisena. Luoton myöntäjää edustavan viranhaltijan on varmistuttava siitä, että luoton hakija on ymmärtänyt luoton saamiselle asetettavat ehdot ja sen myöntämisestä seuraavat velvoitteet. (30.11.2022/956)

L:lla [956/2022](#) muutettu 3 momentti tulee voimaan 1.8.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä on luotonsaajalle annettava tiedot hyvinvointialueen määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kirjallisena. ([8.7.2022/590](#))

5 §

Hakijan takaisinmaksukyvyn arviointi

Sosiaalisen luoton hakijan takaisinmaksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon:

1) hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hänen ikänsä, hänen elatuksensa varassa olevat perheenjäsenensä, työkykynsä ja muut olosuhteet;
(30.11.2022/956)

L:lla [956/2022](#) muutettu 1 kohta tulee voimaan 1.8.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

1) hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hänen ikänsä, työkykynsä ja muut olosuhteet;

- 2) hakijan tosiasialliset menot;
- 3) hakijan velat; sekä
- 4) muut hakijan taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät.

6 §

Sosiaalista luottoa koskeva sopimus

Sosiaalisesta luotosta on tehtävä kirjallinen sopimus, josta luotonsaajalle on annettava kappale.

Sosiaalista luottoa koskevassa sopimuksessa on määriteltävä:

- 1) luoton käyttötarkoitus;
- 2) luoton määrä;
- 3) luoton korko; sekä
- 4) luoton takaisinmaksuerien suuruus ja eräpäivät sekä muut takaisinmaksuehdot.

Sosiaalisesta luotosta voidaan velalliselta periä luotosta kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain [\(633/1982\) 12 §:ssä](#) tarkoitettu viitekorko. Sopimuksen ehdoissa voidaan määrätä, että luotosta maksettava korko muuttuu [korkolain 12 §:ssä](#) tarkoitettua viitekoron muutoksia vastaavasti.

Jos sosiaaliseen luottoon liittyvää luottosopimuksessa sovittua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään [korkolain 4 §:n](#) mukaan. (30.11.2022/956)

L:lla [956/2022](#) lisätty 4 momentti tulee voimaan 1.8.2023.

Sosiaalisesta luotosta ei voida periä muita luottokustannuksia.

7 §

Velallisen oikeus ennaikaiseen suoritukseen

Velallisella on oikeus maksaa luotto takaisin ennen sen erääntymistä ilman lisäkustannuksia.

7 a § (30.11.2022/956)

Vapaakuukausi

Luoton takaisinmaksu voidaan keskeyttää määräajaksi (*vapaakuukausi*) luotonsaajan hakemuksesta takaisinmaksukyvyyn tilapäisesti heikennyttyä erityistä syystä, jos vapaakuukauden myöntämisen arvioidaan pitkällä aikavälillä edistävän luotonsaajan maksukyvyyn säilyttämistä ja itsenäistä suoriutumista.

L:lla [956/2022](#) lisätty 7 a § tulee voimaan 1.8.2023.

7 b § (30.11.2022/956)

Maksuvapautus

Maksuvapautus sosiaalisen luoton sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta voidaan myöntää luotonsaajan hakemuksesta osittain tai kokonaan sen mukaisesti, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Maksuvapautus voidaan myöntää osittaisena, jos luotonsaajan taloudellinen tilanne on heikentynyt luotonsaajan tai hänen elatuksensa varassa olevan perheenjäsenensä pitkään jatkuneen työttömyyden, sairauden tai muun vastaavan luotonsaajasta riippumattoman syyn vuoksi siten, että lainan perimistä kokonaan olisi pidettävä kohtuuttomana.

Maksuvapautus voidaan myöntää kokonaan, jos luotonsaajan maksukyky on pysyvästi heikentynyt työkyvyn pysyvän alentumisen vuoksi ja perintää on lainansaajan taloudellinen tilanne ja muut olosuhteet huomioon ottaen pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Lisäksi edellytetään, että;

1) perintää ei luotonsaajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa; tai

2) perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan määrän nähden kohtuuttomat kustannukset.

L:lla [956/2022](#) lisätty 7 b § tulee voimaan 1.8.2023.

8 §

Sosiaalisen luoton eräännyttäminen

Jos hyvinvointialueella on sopimuksen mukaan oikeus luotonsaajan maksuviivästyksen tai muun sopimusrikkomuksen johdosta vaatia maksuerää, joka muuten ei ole eräänntynyt, saa hyvinvointialue vedota sanottuun oikeuteen, jos: [\(8.7.2022/590\)](#)

1) maksu on viivästynyt vähintään kuukauden ja on edelleen suorittamatta ja viivästynyt määrä on vähintään kymmenen prosenttia luotosta tai, jos siihen sisältyy useampi kuin yksi maksuerä, vähintään viisi prosenttia luoton alkuperäisestä määrästä taikka käsittää luotonantajan koko jäännössaattavan; tai

2) luotonsaajan muu sopimusrikkomus on olennainen.

Hyvinvointialueella ei ole kuitenkaan oikeutta saattaa voimaan 1 momentissa tarkoitettua seuraamusta, jos kysymys on maksun viivästymisestä ja viivästymisen johtuu luotonsaajan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta hänestä riippumattomasta seikasta, paitsi milloin tämä viivästyksen kesto ja muut olosuhteet huomioon ottaen olisi hyvinvointialueelle luotonantajana ilmeisen kohtuutonta. [\(8.7.2022/590\)](#)

Erääntyminen saa tulla voimaan aikaisintaan neljän viikon tai, jos luotonsaajalle on aiemmin huomautettu viivästyksestä tai muusta sopimusrikkomuksesta, aikaisintaan kahden viikon kuluttua siitä, kun erääntymistä koskeva ilmoitus on jätetty tai lähetetty luotonsaajalle. Jos luotonsaaja tämän ajan kuluessa maksaa viivästyneen määrän tai oikaisee muun sopimusrikkomuksen, erääntyminen raukeaa.

9 § (30.11.2022/956)

Taloudellinen neuvonta ja ohjaus

Luotonhakijalle ja luotonsaajalle tulee tarvittaessa järjestää taloudellista neuvontaa ja ohjausta sosiaalisen luoton myöntämisen yhteydessä ja takaisinmaksuajan kuluessa. Lisäksi luotonhakijalle ja luotonsaajalle tulee järjestää ilman aiheetonta viivytystä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalisen luoton myöntäjää edustavan viranhaltijan kanssa, jos luotonhakija tai luotonsaaja on tätä pyytänyt hyvinvointialueelta. Luotonsaajalle on järjestettävä neuvontaa ja ohjausta erityisesti 7 a, 7 b ja 8 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa.

Kun hyvinvointialue käsittelee sosiaalista luototusta koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa sosiaalisen luototuksen hakijalle oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa luotonhakijaa tämän oikeuden käyttämisessä.

L:lla [956/2022](#) muutettu 9 § tulee voimaan 1.8.2023. Aiempi sanamuoto kuuluu:

9 §

Taloudellinen neuvonta ja ohjaus

Luotonhakijalle ja luotonsaajalle tulee tarvittaessa järjestää taloudellista neuvontaa ja ohjausta sosiaalisen luoton myöntämisen yhteydessä ja takaisinmaksuajan kuluessa.

10 §

Sosiaalisen luototuksen suhde toimeentulotukeen

Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä tulee selvittää hakijan oikeus saada toimeentulotuesta annetun lain ([1412/1997](#)) mukaista toimeentulotukea. Henkilön oikeutta saada toimeentulotukea ei voi rajata tai tuen määrää alentaa sen vuoksi, että hänellä olisi mahdollisuus saada sosiaalinen luotto.

10 a § (30.11.2022/956)

Sosiaalisen luototuksen luottopääoman menoihin myönnettävä valtionavustus

Hyvinvointialueelle voidaan myöntää sosiaalisessa luotonantotoiminnassa tarvittavan luottopääoman rahoittamiseen valtionavustusta.

Valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitetuissa valtionavustuksissa on sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaalisen luototuksen luottopääomaan myönnettävään valtionavustukseen sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa [\(688/2001\)](#) säädetään.

L:lla [956/2022](#) lisätty 10 a § tulee voimaan 1.8.2023.

11 § [\(8.7.2022/590\)](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakuun sovelletaan, mitä sosiaalihuoltolaissa [\(1301/2014\)](#) säädetään.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

[HE 142/2002](#), StVM 36/2002, EV 176/2002